

YANGI O'ZBEKISTONNING INNOVATSION RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Ilmiy rahbar: QDPI kotta o'qituvchisi v/b dotsent

Kodirov Barxayotjon Sobirjonovich

Tadqiqotchi QDPI talabasi:

MIRZALIYEVA ZARINABONU JAHONGIR QIZI

Қўқон давлат педагогика институти катта ўқитувчиси

Annotatsiya. Maqolada klasterli yondashuv mohiyati va ularni amalga joriy etilishi innovatsion rivojlanishning muhim omili ekanligi falsafiy tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, rivojlanish, klaster, inson kapitali, ta'lim, innovatsion rivojlanish.

Аннотация. В статье философски анализируется сущность кластерного подхода и его реализация как важного фактора инновационного развития.

Ключевые слова: инновации, развитие, кластер, человеческий капитал, образование, инновационное развитие.

Abstract. The article philosophically analyzes the essence of the cluster approach and its implementation as an important factor in innovative development.

Keywords: innovation, development, cluster, human capital, education, innovative development.

XXI asrning boshlarida kashf qilingan va qo'llanilgan innovatsiyalar ko'pgina sohaning tub o'zgarishlariga sabab bo'ldi. Jumladan, iqtisodiyotni raqamli iqtisodiyotga o'tishi, ijtimoiy-iqtisodiy sohalarda klasterli yondashuvning qo'llanilishi, sohalarning raqamlashtirilishi, ta'lim sohasidagi transformatsiyalar inson faoliyatlarida sezilarli o'zgarishlar sodir bo'ldi. Rivojlangan mamlakatlarda

aholi turmush darajasining oshishi oqibatida fan-texnikadagi innovatsiyalar ommaviy tus olib millionlab kishilarni o'ziga jalb qildi. Buni esa jamiyat, inson kognitiv imkoniyatlari va intellektining rivojlanishiga hamda mamlakatimizda ta'lim sohasidagi innovatsion o'zgarishlarida ko'rishimiz mumkin. Ayniqsa, Harakatlar strategiyasi va keyingi yillardagi ta'lim to'g'risida qabul qilingan qarorlar ham mamlakatimizdagi olib borilayotgan islohotlarning asosini tashkil etmoqda.

Dunyoning rivojlangan mamlakatlarida keng qo'llaniladigan iqtisodiy rivojlanish usullaridan biri klasterli yondashuvdir. Chunki ushbu yondashuv iqtisodiy o'sishni ta'minlash, ishlab chiqarish omillaridan yanada samarali foydalanishni tashkil etishda jahon mamlakatlari rivojlanishi va boshqaruvining innovatsion metodlaridan biridir. Shu sababdan, u bugungi kunda milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish iqtisodiy jihatdan taraqqiy etgan va rivojlanayotgan mamlakatlar uchun asosiy vazifalardan hisoblanadi. Albatta keyingi yillarda mamlakatimizda xalqaro amaliyotda sinalgan va iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etuvchi bozor munosabatlarini va tajribalarini hayotga tatbiq etishga katta e'tibor qaratilmoqda. Shulardan biri klasterlar bo'lib, hozirda mamlakatimizda agroklaster, ta'lim klasteri, sanoat klasteri, tibbiyot klasterlarini amalga joriy etishga kirishilmoqda.

Shuningdek, ilmiy adabiyotlarda rivojlangan davlatlarning tajribalari barqaror ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlashda, investitsion faollikni oshirishda, raqobatbardosh tovarlar ishlab chiqarishda xalqaro logistik markazlari, erkin iqtisodiy zonalar kabi klasterlarning o'rne va ahamiyati juda yuqori ekanligi ko'rsatilgan. Aytish kerakki, klasterlarning eng yuqori samaradorlikka ega va mamlakatda innovatsion faoliyatning jadal tarzda rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi turidan biri – innovatsion klasterdir. Ushbu klaster turi bizning mamlakatda ham olib borilayotgan islohotlarning asosiy yo'nalishi sifatida 2018 yildan amalda foydalanilmoqda.

Bizning respublikada ham klasterli yondashuvlar amalda keng qo'llanilishi yuzasidan, Prezidentimiz SHavkat Mirziyoev Qishloq xo'jaligi xodimlari kuniga bag'ishlab o'tkazilgan tantanali marosimdagi nutqida ham to'xtalib o'tdi. Ayniqsa, bu usulga mamlakatimiz qishloq xo'jaligining yetakchi tarmoqlaridan biri – O'zbekiston paxtachiligining kelajagi sifatida yuksak baho berdi. Amalda buni «Surxondaryo viloyati Angor tumanidagi «Angor Surxon g'ururi» mas'uliyati cheklangan jamiyati paxtachilikda hosilni parvarishlashdan tortib, undan tayyor mahsulot ishlab chiqarishgacha bo'lgan barcha bosqichni o'zida mujassam etgan klaster usulini» joriy etayotganida ko'rish mumkin. Ushbu yangi usulni qo'llanilishi qo'shimcha ish o'rinlarini yaratish, mahalliy byudjet daromadlarini oshirish, vakolatlarni taqsimlash, tadbirkorlik tuzilmalari bilan o'zaro ta'sirlashish, axborot ayirboshlashni jadallashtirish va yangiliklarni targ'ib etish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarining innovatsion faolligini hamda hududlar innovatsion jozibadorligini yuksaltirish, hududiy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish kabi yangi imkoniyatlarni taqdim etadi.

SHu bilan birga «2017 yil xalq bilan yaqindan muloqot qilish, uning dardu tashvishlari, hayotiy muammolarini samarali hal etish bo'yicha yangi tizim yaratilgan yil bo'ldi». Albatta ushbu yilda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Xalq qabulxonalari va Virtual qabulxonasi fuqarolarning murojaatlari bilan ishlashning o'ziga xos demokratik instituti sifatida amalda o'zini oqlamoqda. CHunki qisqa muddatda ana shu qabulxonalarga bir yarim milliondan ziyod fuqaro murojaat qilgani va qanchadan-qancha odamlarning yillar davomida hal etilmagan muammolari ijobiy yechimga ega bo'ldi. Bu esa joylarda rahbarlarning yo'l qo'yilgan xato va kamchiliklarni tezlik bilan bartaraf etish yuzasidan shaxsiy javobgarligi kuchayishiga, rahbarlarning joylarga borib, aholini bezovta qilayotgan eng dolzarb muammolarning amaliy yechimi bilan shug'ullanishiga sabab bo'ldi.

Ma'lumki, Harakatlar strategiyasi doirasida amalga oshirilgan tizimli demokratik islohotlar mamlakatni ijtimoiy-innovatsion rivojlanishiga asos bo'lmoqda. Buni respublikamizdagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy-madaniy sohalardagi ijobiy o'zgarishlar va shu sohalarning rivojlanishida ko'rishimiz mumkin. Darhaqiqat, Harakatlar strategiyasida qo'yilgan maqsad va vazifalarning amalga oshgani insonlar hayoti va faoliyatida qulayliklar yaratilmoqda.

SHuni ta'kidlash kerakki, respublikamizda Harakatlar strategiyasi asosida amalga oshirilgan islohotlar natijasida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy, ma'naviy sohalarda o'zgarishlar yuz berdi hamda rivojlanishning yangi bosqichiga o'tishga zamin yaratildi. Natijada Yangilanayotgan yoki yangi O'zbekiston shakllandi. Nega endi yangi O'zbekiston? Oldingi O'zbekiston bilan qaysi jihatlari farq qiladi?

SHuni aytish kerakki, yangi O'zbekiston bu mamlakatimiz mustaqilligini yanada mustahkamlash, erkinlik va ozodlikning yangi davri, bunyodkorlik va farovonlik yo'lining yuqori bosqichidir. Ya'ni, yangi O'zbekiston - «o'zgarib, kuch-qudratga to'lib borayotgan, dunyo ahli e'tirof etayotgan yangilangan jamiyat, dunyoga yuz tutayotgan erkin bir o'lkadir». SH.Mirziyoev yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining 7 ta ustuvor yo'nalishlarini belgilab berdi.

Umuman olganda, bugungi kunda mamlakatimizda Harakatlar strategiyasi doirasida olib borilayotgan innovatsion rivojlanish bir qator sifat o'zgarishlarda namoyon bo'lmoqda. Ya'ni, jamiyatning barcha jabhalarida strukturaviy va funktsional yangilanishlar ustuvor jarayonga aylandi. Bunday o'zgarishlar pallasiga kirgan jamiyatda innovatsion texnologiyalarni joriy etish, noan'anaviy fikrlash va faliyat ko'rsatish, eng yangi ishlab chiqarish usullari va vositalaridan foydalanish ijtimoiy ehtiyoj darajasiga ko'rilmqda, barqaror amaliyot tusini olmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoev SH.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: «O'zbekiston», 2021. -B.27.
2. Mirziyoev SH. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: «O'zbekiston», 2021.
- 3.Mirziyoev SH. M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz / Yangi saylangan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalari qo'shma majlisidagi nutqi // Yangi O'zbekiston gazetasi, 2021 yil 7 noyabr, 223-son, -B.2.
- 4.Yangi saylangan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis avlatalari qo'shma majlisidagi nutqi // https://uza.uz/oz/posts/yangi-ozbekiston-taraqqiyot-strategiyasi-asosida-demokratik-islohotlar-yolini-qatiy-davom-ettiramiz_318163
- 5.Кодиров Б.С. Важность стратегии действий в инновационном развитии. ISJ Theoretical & Applied Science, 2021. 08 (100), -C.75-78.
- 6.Qodirov B.S. Theoretical and practical basis of innovative development of Uzbekistan European science review, Premier Publishing s.r.o. Vienna. 1-2 (8), 2021, - P.112-117.